

Sygnatura akt VIII Ga 26/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj

Sędziowie: SO Anna Budzyńska (spr.)

SR del. Anna Górnik

Protokolant: stażysta Marta Serwatka

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. P., E. P., I. K. i M. K. (1)

przeciwko M. K. (2) i M. J.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 4 sierpnia 2015 roku, sygnatura akt X GC 465/15

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 1.200 zł (jednego tysiąca dwustu złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO (...)SSO (...)SSR (del.)(...)

Sygn. akt VIII Ga 26/16

UZASADNIENIE

Dnia 9 października 2014 r. powodowie M. K. (1), I. K., E. P. oraz M. P., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) spółka cywilna wnieśli pozew przeciwko M. K. (2) oraz M. J. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) spółka cywilna, domagając się zasądzenia solidarnie od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwoty 22.101,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi od następujących kwot:

- 811,31 zł od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 4.972,88 zł od dnia 11 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,
- 725,75 zł od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 4.972,88 od dnia 11 maja 2014 r. do dnia zapłaty,

- 501,10 zł od dnia 13 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 171,59 zł od dnia 13 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 4.972,88 zł od dnia 11 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 4.972,88 zł od dnia 11 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,

oraz zasądzenia solidarnie od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając żądanie pozwu powodowie podnieśli, że w dniu 23 stycznia 2012 r. zawarli z pozwanymi umowę najmu, której przedmiotem było pomieszczenie w budynku biurowo-magazynowym o powierzchni 94 m² w nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., stanowiącej współwłasność powodów. Umowa została zawarta przez strony na czas nieokreślony od dnia 23 stycznia 2012 r. Wysokość miesięcznego czynszu najmu została określona na kwotę 1.870 zł netto plus VAT począwszy od dnia 24 stycznia 2012 r. Strony miały ustalić, że za okres od dnia 24 stycznia do dnia 31 stycznia 2012 r. pozwani zapłacą czynsz najmu w kwocie 422,00 zł. Płatność czynszu miała następować przelewem do dnia 10 każdego miesiąca rozliczeniowego. Nadto pozwani zobowiązani byli co miesiąc uiszczać opłaty eksploatacyjne, płatne na podstawie wystawianych przez powodów faktur VAT. Z tego tytułu powodowie wystawili faktury VAT, których łączna kwota wynosi 22.101,27 zł. Opisane należności nie zostały przez pozwanych uregulowane. Wobec tego powodowie wezwali pozwanych do zapłaty zaległości, jednak bezskutecznie. Dodatkowo powodowie wskazali, że pozwani nigdy nie kwestionowali roszczenia ani co do zasady, ani co do wysokości.

W dniu 4 marca 2015 roku w sprawie X GNC 2418/14 został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, który pozwani skutecznie zaskarżyli sprzeciwem, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Pozwani podnieśli, że nie zawarli w dniu 23 stycznia 2012 r. umowy najmu z powodami, czego ma dowodzić dokument umowy załączony do pozwu przez powodów. W ocenie pozwanych okoliczność tą ilustruje zestawienie wskazanej umowy z pełnomocnictwem udzielonym przez (...) spółkę cywilną radcy prawnemu do reprezentacji w niniejszej sprawie. W umowie bowiem brak jest podpisów wszystkich powodów, brak jest również wskazania z imienia i nazwiska osób ją podpisujących. Ponadto brak jest w niej cech uwierzytelniających strony w postaci pieczętek firmowych. Pozwani wywiedli nadto, że powodowie zawyżają swe roszczenie dotyczące czynszu do kwoty 4.972,80 zł, bowiem w rzekomej umowie najmu kwota czynszu określona jest na 1.870 zł. W ocenie pozwanych bezpodstawne jest zatem wystawienie przez powodów faktur o nr: (...). W zakresie zaś pozostałych faktur pozwani wskazali, że dochodzenie roszczenia jest niedopuszczalne, bowiem nie łączyła ich z powodami żadna umowa, a wskazane faktury nie stanowią faktur VAT. Zakwestionowali ważność faktur wskazując, że nie odpowiadają one wymogom określonym w ustawie z dnia 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług. Nadto pozwani podnieśli, że powodowie nie mieli prawa wystawiania faktur związanych ze sprzedażą energii elektrycznej.

W dalszym piśmie przygotowawczym powodowie odnosząc się do zarzutów pozwanych, wskazali, że zawarli z pozwanymi dwie umowy najmu, pierwszą dnia 5 maja 2010 r., następnie dnia 23 stycznia 2012 r. Powodów reprezentował wspólnik M. P. na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez pozostałych wspólników. Umowa najmu z dnia 5 maja 2010 r. została podpisana przez dwóch pozwanych, natomiast umowa najmu z dnia 23 stycznia 2012 r. została podpisana przez pozwanego M. J., który działał w imieniu pozwanych, jako wspólnik spółki cywilnej. Ponadto dnia 1 maja 2011 r. strony zawarły aneks do umowy najmu z dnia 5 maja 2010 r., w którym dokonały zmiany przedmiotu najmu przez zwiększenie wynajmowanych powierzchni biurowo-magazynowych oraz zmianę czynszu najmu na kwotę 3.200 zł netto. Na podstawie łączącego strony stosunku najmu powodowie wystawiali pozwanym faktury, których część pozwani zapłacili. Z uwagi na to, że pozwani płacili wszystkie faktury z opóźnieniem i mieli problemy finansowe, powodowie postanowili obniżyć pozwanym czynsz najmu, co też czynili wielokrotnie. Dodatkowo powodowie podnieśli, że zgodnie z umowami najmu pozwani byli obowiązani pokrywać również w całości koszty związane z użyciem energii elektrycznej zgodnie ze wskazaniem podlicznika wg stawki obowiązującej

u wynajmującego. Pozwani nigdy wcześniej nie kwestionowali faktur z tego tytułu, wręcz przeciwnie, regulowali zobowiązania.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2015 r. w sprawie X GC 465/15 zasądził solidarnie od pozwanych M. J. i M. K. (2) na rzecz solidarnych powodów M. K. (1), I. K., E. P. i M. P. kwotę 22.101,27 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot:

- 4.972,88 zł od dnia 11 lutego 2014 r.,
- 1.537,06 zł od dnia 11 kwietnia 2014 r.,
- 4.972,88 zł od dnia 11 maja 2014 r.,
- 501,10 zł od dnia 13 maja 2014 r.,
- 171,59 zł od dnia 13 czerwca 2014 r.,
- 4.972,88 zł od dnia 11 czerwca 2014 r.,
- 4.972,88 zł od dnia 11 lipca 2014 r.

oraz zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz solidarnych powodów kwotę 3.523 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne:

Strony postępowania są przedsiębiorcami. Powodowie prowadzą działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej pod nazwą (...), pozwani zaś prowadzą działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej pod nazwą (...). Powodowie są współwłaścicielami nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., dla której Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Strony postępowania pozostawały w stałych stosunkach gospodarczych. W dniu 5 maja 2010 r. strony zawarły umowę najmu pomieszczeń biurowo-magazynowych o powierzchni 90 m². Strony ustaliły czynsz najmu na kwotę 2.500 zł, płatny przelewem na konto bankowe wynajmujących do dnia 10 każdego miesiąca rozliczeniowego (§ 2 umowy). Nadto najemcy obowiązywali się pokrywać w całości koszty związane z używaniem energii elektrycznej i wody (§ 8 umowy). Umowa ta została podpisana przez obu pozwanych reprezentujących spółkę cywilną pod nazwą (...), zaś ze strony powodowej przez współnika M. P., jako reprezentanta spółki cywilnej (...). W dniu 1 maja 2011 r. strony podpisały aneks do wskazanej umowy, w którym dokonały zwiększenia wynajmowanych powierzchni oraz zmiany czynszu najmu na kwotę 3.200 zł.

Dnia 23 stycznia 2012 r. powodowie (wynajmujący) zawarli z pozwanymi (najemcami) umowę najmu, której przedmiotem był najem pomieszczenia w budynku biurowo-magazynowym o powierzchni 94 m². Umowa została podpisana przez pozwanego M. J., który działał w imieniu pozwanych, jako współnik spółki cywilnej (...), oraz przez powoda M. P., jako reprezentanta spółki cywilnej (...). Umowa została zawarta na czas nieokreślony, począwszy od dnia 23 stycznia 2012 r. Strony ustaliły czynsz najmu na kwotę 1.870 zł plus podatek VAT, począwszy od dnia 24 stycznia 2012 r., płatny przelewem na konto bankowe powodów do dnia 10 każdego miesiąca rozliczeniowego (§ 2 umowy). Niezależnie od uiszczenia czynszu najmu najemca zobowiązał się pokrywać w całości koszty związane z używaniem energii elektrycznej i wody zgodnie ze wskazaniem podlicznika wg stawki obowiązującej Wynajmującego (§ 8 umowy). Z tego tytułu powodowie wystawiali pozwanym faktury, których łączna kwota stanowi 22.101,27 zł.

Pozwani do czasu wytoczenia powództwa nie kwestionowali istnienia umów najmu – regulowali należności wynikające z wystawianych przez powodów faktur.

Z uwagi jednak na to, że pozwani płacili wszystkie faktury z opóźnieniem, powodowie obniżyli pozwanym czynsz najmu. Od lutego 2012 r. pozwani zobowiązani byli płacić czynsz w wysokości 5.070,00 zł netto (1.870 zł + 3.200 zł), następnie kwota ta została obniżona do kwoty 4.370 zł, bowiem powodowie obniżyli pozwanym kwotę czynszu najmu należnego z tytułu umowy z dnia 5 maja 2010 r. Powodowie nie obciążali pozwanych kwotą czynszu najmu w wysokości 3.200 zł, ustaloną aneksem z dnia 1 maja 2011 r. (3.200 zł), lecz kwotą 2.500 zł. Natomiast od 6 stycznia 2014 r. na podstawie ustnej umowy stron pozwani obowiązani byli płacić powodom kwotę 4.042,99 zł netto.

Sąd Rejonowy wskazał, że pozwani zgodzili się na te zmiany, co potwierdzają dokonywane przez nich płatności. Płatności z tytułu faktur nr (...) opiewające na kwoty 4.042,99 zł netto pozwani uregulowali przelewem w dniu 6 maja 2014 r.

Pozwani dotychczas nie kwestionowali również należności z tytułu dostawy energii elektrycznej – regulowali zobowiązania wynikające z tego tytułu na podstawie faktur wystawianych przez powodów.

Powodowie ponieśli koszty z tytułu dostawy energii elektrycznej w pomieszczeniach biurowych wynajmowanych przez pozwanych. W związku z tym na podstawie faktur za energię elektryczną obciążyli pozwanych kosztami energii.

Dnia 19 sierpnia 2014 r. powodowie wezwali pozwanych do zapłaty zaległości z tytułu faktur VAT: nr (...) z dnia 4.04.2014 r. na kwotę 811,31 zł brutto, nr 127/14 z dnia 4.04.2014 r. na kwotę 4.972,88 zł brutto, nr 128/14 z dnia 4.04.2014 r. na kwotę 725,75 zł brutto, nr 134/14 z dnia 2.05.2014 r. na kwotę 4.972,88 zł brutto, nr 155/14 z dnia 5.05.2014 r. na kwotę 501,10 zł brutto, nr 189/14 z dnia 6.06.2014 r. na kwotę 171,59 zł brutto oraz nr 227/14 z dnia 7.07.2014 r. na kwotę 9.945,76 zł brutto. Pozwani nie uregulowali jednak wskazanych należności.

Mając na uwadze dokonane ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne.

Sąd I instancji podkreślił, że powodowie dochodzili w sprawie zaspokojenia wierzytelności z tytułu czynszu najmu oraz opłat za media. Pozwani domagając się oddalenia powództwa podnieśli, że nie zawarli spornej umowy najmu, z uwagi na brak podpisów wszystkich współników powodowej spółki, jak również zakwestionowali formę faktur wystawionych przez powodów, wskazując, że nie zawierają one wymaganych ustawą elementów.

Sąd Rejonowy odnosząc się do zarzutu pozwanych w przedmiocie braku prawidłowej reprezentacji po stronie powodów, a tym samym nieważności umowy najmu łączącej strony, wskazał, że spółka cywilna jest specyficzną konstrukcją, gdyż nie jest samodzielnym podmiotem – takim, jak spółki prawa handlowego – lecz umową wiążącą współników. W świetle art. 866 k.c. zasadą jest, że każdy współnik jest umocowany do reprezentowania spółki. Wynika to z istoty spółki cywilnej, w której każdy ze współników zobowiązany jest do współdziałania dla realizacji wspólnego celu, a także z faktu braku osobowości prawnej, a tym samym organów, do których należałaby reprezentacja spółki. Reprezentowanie spółki oznacza w istocie działanie w imieniu wszystkich współników, traktowanych jako pewna „całość”. W związku z tym w ramach reprezentowania spółki współnik działa też we własnym imieniu. Jednakże skutki prawne czynności podejmowanych w zakresie reprezentowania spółki powstają po stronie wszystkich współników łącznie. Sąd I instancji skonkludował, że ponieważ umocowanie do reprezentowania spółki wynika z przepisu ustawy, współnik reprezentuje spółkę jako przedstawiciel ustawowy wszystkich współników.

Mając na względzie powyższe wywody, Sąd Rejonowy uznał za chybiony zarzut pozwanych dotyczący braku prawidłowej reprezentacji po stronie powodów przy podpisywaniu spornej umowy najmu. Wskazał, że zawarcie umowy najmu w imieniu spółki cywilnej (...) przez współnika M. P. z mocy prawa wywołało bowiem skutki wobec wszystkich pozostałych współników. Nadto, nawet jeżeliby uznać zawarcie umowy najmu za sprawę przekraczającą zakres zwykłych czynności spółki, to należało wskazać, iż żaden z pozostałych współników nie sprzeciwił się podjęciu tej czynności, a wręcz przeciwnie – zawarcie spornej umowy uzyskało aprobatę strony powodowej. W świetle powyższego Sąd I instancji wskazał, że umowa najmu z dnia 23 stycznia 2012 r. jest ważna i skuteczna, a tym samym wiąże strony postępowania. Jednocześnie wskazał, że wyżej opisany sposób reprezentacji wynikający wprost z przepisów Kodeksu cywilnego, przyjął Sąd Rejonowy również po stronie pozwanej, pozwani nie wykazali, aby umową

spółki zmienili sposób reprezentacji. Ubocznie tylko Sąd I instancji zaznaczył w tym zakresie, że ponieważ art. 866 k.c. ma charakter dyspozytywny, wspólnicy spółki cywilnej mogą ustalić odmienne niż wynikające z art. 865 § 1-3 k.c. w zw. z art. 866 k.c. zasady reprezentacji spółki. W doktrynie wskazuje się jednak, że ustalenie ograniczające ustawowe zasady reprezentacji, dokonane np. w umowie spółki, wywołuje jedynie skutki inter partes. Aby zatem wywołało ono skutki prawne wobec innych podmiotów, w tym kontrahentów spółki, konieczne jest poinformowanie ich o treści umowy lub uchwały wspólników, czego pozwani również nie wykazali.

Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwani kwestionując ważność umowy i sposób reprezentacji po stronie powodowej, nie negowali sposobu reprezentacji po swojej stronie w (...) spółki (...).

Sąd Rejonowy wskazał, że okoliczności sprawy jednoznacznie wskazywały, iż zarówno powodowie jak i pozwani są podmiotami profesjonalnymi, a od takich osób można wymagać wyższej staranności w prowadzeniu swoich spraw niż od osób nie występujących w obrocie gospodarczym. Poza tym w sprawie strony zawarły umowę najmu lokalu na prowadzenie działalności gospodarczej – typową, podstawową umowę w obrocie gospodarczym. Wskazał dalej Sąd I instancji, że skoro pozwani prowadzą działalność gospodarczą również w ramach spółki cywilnej winni znać podstawowe zasady funkcjonowania tej spółki, zwłaszcza sposób reprezentacji. Sąd Rejonowy nie zgodził się z przyjętą przez pozwanych koncepcją, że do zawarcia umowy w ogóle nie doszło. Wskazał, że z zaoferowanych przez powodów dowodów w postaci umów najmu jednoznacznie wynikało, iż strony związane były węzłem obligacyjnym. Pozwani przystąpili nadto do korzystania z przedmiotu najmu i używali lokale, dokonując stosownych płatności na rzecz wynajmujących. Powodowie przedstawili na tę okoliczność faktury opiewające na należności z tytułu najmu i opłat eksploatacyjnych przewidzianych w umowach. Ich wysokość nie budziła wątpliwości Sądu Rejonowego. Nadto wykazali, że pozwani dotychczas nie kwestionowali wysokości należności z powyższych tytułów i, choć nieregularnie, to jednak regulowali swe zobowiązania, co dokumentują potwierdzenia przelewów. Nie budziło również wątpliwości Sądu I instancji, że pozwani nie uiszcili czynszu i kosztów eksploatacyjnych za okres dochodzony w pozwie w kwotach określonych w fakturach załączonych przez powodów.

Zaznaczył jednocześnie Sąd Rejonowy, że pozwani nie zaoferowali żadnych dowodów mogących świadczyć o tym, że przedmiotowa umowa ich nie wiąże, że podpisy pod umową są podrobione, że uchylili się od skutków prawnych umowy, wypowiedzieli umowę bądź od niej odstąpili, nie korzystali z przedmiotu najmu, czy też że wspólnik podpisujący umowę nie był umocowany do jej reprezentowania bądź przekroczył zakres tegoż umocowania. Odnosząc się natomiast do roszczenia pozwu, Sąd Rejonowy wskazał, że najem jest umową konsensualną, która dochodzi do skutku w wypadku złożenia przez obie strony oświadczeń woli. Stosunek prawny najmu ma charakter dwustronnie zobowiązujący i wzajemny. Ekwiwalentem świadczenia wynajmującego, które polega na oddaniu rzeczy do używania, jest świadczenie najemcy, polegające na płaceniu umówionego czynszu. W związku z tym najem jest umową odpłatną. Relacje prawne wynikające z umowy najmu są kształtowane zgodnie z zasadą swobody umów (zob. art. 353¹ k.c.). Podstawowym obowiązkiem najemcy jest zatem zapłata wynajmującemu czynszu określonego w umowie.

Sąd I instancji podniósł, że podstawę prawną żądania wyrażonego w pozwie stanowił art. 659 § 1 k.c., w myśl którego najemca zobowiązany jest płacić wynajmującemu umówiony czynsz, w zamian za oddaną mu do używania rzecz. Zaznaczył Sąd Rejonowy, że co prawda powodowie dochodzili pozwem nie tylko czynszu, ale i opłat za media, to nie budziło jednak jego wątpliwości, że świadczenie najemcy za media jest świadczeniem wynikającym z umowy najmu i należy je ocenić w kontekście tej umowy. Umowę sprzedaży energii cieplnej zawiera bowiem dostawca energii z wynajmującym (właścicielem), najemca powinien natomiast uiszczyć wynajmującemu uiszczoną przez niego cenę, o ile strony inaczej nie ustaliły. Powołał się w tym zakresie Sąd Rejonowy na stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 2 kwietnia 1996 r. w sprawie I ACr 133/96.

W ocenie Sądu Rejonowego nie budziło wątpliwości, że pozwani, mimo iż zobowiązali się regularnie uiszczać czynsz najmu oraz opłaty za media, nie uregulowali należności dochodzonych w pozwie. Wszelkie zebrane w sprawie dowody, począwszy od dokumentów umów najmu, aneksu, faktur VAT, potwierdzeń zapłaty, po zeznania powódek, świadczą wyłącznie o zasadności pozwu. Mając na względzie wszystkie powyższe rozważania Sąd I instancji doszedł do wniosku, że ww. środki dowodowe we wzajemnym powiązaniu są ze sobą spójne i tworzą logiczną całość. Sąd Rejonowy

zważył przy tym, że pozwani nie przedstawili w toku postępowania żadnych dowodów wskazujących na jakiegokolwiek okoliczności podważające skuteczność lub ważność dokonanej przez nich czynności prawnej z powodami.

Odnosząc się do zarzutu pozwanych w zakresie niespełnienia przez faktury wystawiane przez powodów warunków formalnych, Sąd Rejonowy na wstępie zaznaczył, że wystawiane przez powodów faktury odpowiadają swoją treścią postanowieniom umów najmu oraz faktur wystawianych przez dostawcę energii elektrycznej. Podkreślił nadto, że zgadza się w nich zarówno sam tytuł ich wystawienia, jak i stawka czynszu najmu, a co istotne, w aktach sprawy brak dowodów, z których wynikałoby, że pozwani po otrzymaniu faktur, w jakikolwiek sposób kwestionowali istnienie podstaw do ich wystawienia. Wskazał również Sąd Rejonowy, że nie było dowodu, że pozwani zwracali się w tej kwestii do powodów, że zwrócili faktury, że wnosili o ich korektę. Zachowanie takie, w ocenie Sądu I instancji, byłoby oczywiste, gdyby rzeczywiście stron nie wiązała jakakolwiek umowa. Podobnie rzecz się miała z wezwaniem do zapłaty. Także ono nie spotkało się z reakcją pozwanych. W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał należało, że na etapie przedprocesowym roszczenie powodów, tak co do zasady, jak i wysokości nie było kwestionowane. Także zresztą w samym sprzeciwie pozwani, nie wykazywali, że pomieszczenia biurowo-magazynowe nie zostały im wydane, bądź że z nich nie korzystali.

Sąd Rejonowy wskazał, że faktura VAT traktowana jest jako jeden z powszechnie obowiązujących dokumentów rozliczeniowych. Jej doręczenie umożliwia dłużnikowi podjęcie czynności mających na celu sprawdzenie, czy świadczenie jest zasadne tak co do zasady, jak i wysokości. Umożliwia też podjęcie czynności finansowych mających na celu spełnienie świadczenia. W niniejszej sprawie powodowie w ocenie Sądu Rejonowego w należyty sposób wykazali zarówno istnienie stosunku obligacyjnego między stronami, fakt wydania pozwanym pomieszczeń biurowo-magazynowych, fakt korzystania przez pozwanych z tych pomieszczeń, wysokość czynszu najmu, który pozwani obowiązani byli płacić, wysokość opłat z tytułu energii elektrycznej, fakt wykonywania przez pozwanych postanowień umów najmu w okresie wcześniejszym, nieobjętym żądaniem pozwu, oraz okoliczność wzywania pozwanych do zapłaty. Powodowie wykazali zatem istnienie dochodzonego roszczenia. Wykazali nadto, że do chwili wytoczenia pozwu pozwani zachowywali się biernie nie zgłaszając żadnych roszczeń oraz zastrzeżeń wobec powodów. Sąd I instancji wskazał, że jednocześnie, co najistotniejsze, pozwani w toku procesu nie przedstawili żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ograniczając się jedynie do negocjowania stanowiska strony powodowej.

Mając na względzie wszystkie powyższe rozważania Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie dochodzone pozwem było zasadne. Odsetki zasądził na podstawie art. 481 § 1 k.c.

Konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego było jego orzeczenie o kosztach. Uzasadnione koszty procesu powodów przed Sądem I instancji zamknęły się w kwocie 3.523 zł (2.400 zł – koszty zastępstwa; 17 zł – opłata od pełnomocnictwa, 1.106 zł – opłata od pozwu). Jako, że były to koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw przez powoda, niniejszą kwotę Sąd Rejonowy zasądził od pozwanych na rzecz powodów, na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c., § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U., Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku wywiedli pozwani, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez „całkowite jego uchylenie” – przy czym jak wynika z kontekstu pozwani mieli na myśli oddalenie powództwa – albo też uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Wnieśli również o zasądzenie na ich rzecz od powodów kosztów procesu za postępowanie w pierwszej i drugiej instancji.

Pozwani sformułowali w apelacji następujące zarzuty:

1. naruszenia przepisów prawa materialnego polegającego na przyjęciu przez Sąd I instancji, iż:
  - między stronami postępowania (...) s.c. a (...) s.c. była zawarta umowa najmu powierzchni biurowych,
  - Sąd wydający wyrok jest właściwy do orzekania w sprawie;

2. błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd poprzez przyjęcie, iż istniała spółka (...) s.c.;
3. niezgodności poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń z materiałem zgromadzonym w sprawie poprzez uznanie, iż nieistniejącej spółce należą się kary umowne od pozwanych za opuszczenie pomieszczeń dotychczas zajmowanych na podstawie nieistniejącej umowy;
4. oczywistej sprzeczności wyroku Sądu Rejonowego z prawem obowiązującym w Polsce;
5. naruszenia przepisów prawa procesowego polegającego na pozbawieniu strony pozwanej prawa do obrony poprzez uchylanie wszystkich wniosków i pytań kierowanych do M. K. (1) i E. P. dotyczących:
  - przedstawienia umowy spółki (...) s.c.,
  - zakresu reprezentacji i pełnomocnictw udzielanych podpisującemu umowy w ich imieniu,
  - przyczyn nieopatrzenia umów podpisami wszystkich współników spółek je podpisujących,
  - braku pieczętek firmowych i czytelnych podpisów osób podpisujących umowy,
  - wyjaśnienia dlaczego na aneksie nr (...) z dnia 1 maja 2011 r. dotyczącego umowy między (...) s.c. a (...) s.c. podpisała nieustalona osoba z pieczętką o treści (...) s.c. K. M., P. E.” o adresie innym niż miejsce prowadzonej działalności i przez inną osobę niż M. K. (1) i E. P.,
  - przedstawienia odczytów z podliczników, a nie jak twierdziły M. K. (1) i E. P. z licznika, na podstawie którego obciążono (...) s.c. opłatami za energię elektryczną,
  - przedstawienia świadectw legalizacji podliczników na dzień wystawienia faktur obciążających (...) s.c. za energię elektryczną,
  - przedstawienia zestawienia całości pobranej energii elektrycznej na posesję z rozbiciem jej na poszczególne podliczniki posesji,
  - informacji kiedy (...) s.c. opuściła posesję znajdującą się w S. przy ul. (...),
  - informacji czemu nie rozliczono poniesionych nakładów przez pozwanych za zgodą pozwanych na modernizację ich własności w kwocie 10.703,82 zł w 2012 r.

W uzasadnieniu apelacji pozwani wskazywali przede wszystkim na argumentację poddającą w wątpliwość fakt zawarcia przez powodów umowy spółki oraz fakt zawarcia umów najmu przez powodów i pozwanych, podnosili nadto, że Sąd I instancji w zakresie w jakim zasądził od pozwanych koszty zużytej przez nich energii elektrycznej naruszył ustawę prawo o miarach oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie prawnej kontroli przyrządów pomiarowych, gdyż koszty te zostały, w ich ocenie, obliczone za pomocą pomiarów nie posiadających wymaganych prawem cech, a nadto powtórzyli treść zarzutu dotyczącego pozbawienia ich prawa do obrony poprzez uchylanie pytań zadawanych przesłuchiwanym w charakterze strony M. K. (1) i E. P..

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanych okazała się bezzasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego - Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, ocenił dowody nie dopuszczając się błędów i w rezultacie prawidłowo ustalił stan faktyczny. Zarzuty podniesione przez pozwanych, jak również uzasadnienie tych zarzutów nie podważają zarówno prawidłowości ustaleń faktycznych Sądu I instancji,

jak również dokonanej przez ten Sąd oceny prawnej zgłoszonego roszczenia. Sąd I instancji poczynił wyczerpujące rozważania prawne, w szczególności uzasadniające istnienie po stronie powodowej prawidłowej reprezentacji wspólników spółki cywilnej przy zawieraniu umów najmu. Nadto Sąd Rejonowy prawidłowo określił również podstawę prawną roszczenia powoda. W związku z tym ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, jak i wnioski prawne Sąd Odwoławczy przyjmuje za własne, bez konieczności ponownego ich przytaczania.

Za niezasadny uznał Sąd Okręgowy zarzut oczywistej sprzeczności z prawem wydanego przez Sąd Rejonowy wyroku. W zarzutach apelacji pozwani nie sprecyzowali na czym ta oczywista sprzeczność z prawem, w ich ocenie, miałyby polegać, jednakże z uzasadnienia apelacji wynika, że pozwani najprawdopodobniej upatrywali jej w naruszeniu, ich zdaniem, ustawy z dnia 11 maj 2001 r. – Prawo o miarach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1069) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie prawnej kontroli przyrządów pomiarowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 8, poz. 29 ze zm.) poprzez zasądzenie od pozwanych na rzecz powodów kosztów energii elektrycznej, pomimo że jej zużycie nie zostało udokumentowane przez powodów, jak wskazywali, za pomocą pomiarów posiadających wymaganą prawem cechy.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do stwierdzenia, że Sąd Rejonowy dopuścił się w tym zakresie do wydania wyroku oczywiście sprzecznego z prawem. Pozwani nie wskazali przepisów powołanych aktów prawnych, z którymi wyrok Sądu Rejonowego miałby być sprzeczny. Podkreślenia wymaga, iż pozwani twierdzenia w zakresie nieprawidłowości w dokonywaniu pomiarów energii elektrycznej, za której zużycie byli następnie obciążani, podnieśli dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, nie podnosili natomiast takich twierdzeń przed Sądem I instancji. Z tej też przyczyny Sąd Okręgowy pominął je na podstawie art. 381 k.p.c., tym bardziej, że pozwani nie wskazali na żadne okoliczności, które wskazywałyby na to, że nie mogli twierdzeń takich podnieść na poprzednim etapie postępowania, jak również, że potrzeba ich podniesienia wynikła później. Nie przedstawili również żadnych dowodów, chociażby uprawdopodobniających, że urządzenia służące do pomiaru zużycia energii elektrycznej nie spełniały przewidzianych prawem wymogów. Nadto pozwani nie wykazali, ażeby kiedykolwiek – a zatem także na etapie przedprocesowym – kwestionowali prawidłowość obliczenia zużycia prądu, a co więcej przez długi okres wykonywania umowy z powodami uiszczali należności wskazane w fakturach VAT wystawionych im z tego tytułu przez powodów.

Sąd Okręgowy, dokonując szerokiej analizy podniesionego przez pozwanych zarzutu oczywistej sprzeczności z prawem wyroku Sądu Rejonowego (jak również z urzędu badając ewentualne wystąpienie przesłanek nieważności postępowania stosownie do art. 378 § 1 w zw. z art. 379 k.p.c.), sprzeczności takiej nie stwierdził.

Odnosząc się do zarzutów pozwanych związanych z dokonanymi przez Sąd Rejonowy ustaleniami, że powodowie i pozwani zawarli umowy najmu – będącego w istocie, jak wynika z uzasadnienia apelacji pozwanych, zarzutem z jednej strony błędu w ustaleniach faktycznych, a z drugiej strony naruszenia przepisów k.c. dotyczących umowy spółki, Sąd Okręgowy wskazuje, iż również powyższe zarzuty nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy szczegółowo i wyczerpująco wskazał w uzasadnieniu swojego wyroku dlaczego uznał, że strony były prawidłowo reprezentowane przy zawieraniu umów najmu, jak również dokonał prawidłowej wykładni art. 864, art. 865 i art. 866 k.c. Sąd Okręgowy całkowicie podziela stanowisko Sądu Rejonowego w tym zakresie. W szczególności podkreślić należy, iż przepis art. 866 k.c., zgodnie z którym w braku odmiennej umowy lub uchwały wspólników każdy wspólnik jest umocowany do reprezentowania spółki w takich granicach, w jakich jest uprawniony do prowadzenia jej spraw, wprowadza ustawowe umocowanie wspólnika spółki cywilnej do reprezentowania pozostałych wspólników – przedstawicielstwo ustawowe – w związku z czym powód M. P. nie wymagał szczegółowego umocowania do zawarcia umowy najmu – nie wykazano bowiem ażeby przekroczył on zakres umocowania, a zatem żeby nie był uprawniony do prowadzenia spraw spółki takich jak zawarcie umowy najmu (w szczególności biorąc pod uwagę fakt, iż najmem tym objęta była niewielka część nieruchomości powodowych wspólników). Co więcej, nawet gdyby M. P. działał z przekroczeniem umocowania, to czynność ta została – jak wynika z materiału procesowego sprawy - potwierdzona przez pozostałych wspólników.

Biorąc natomiast pod uwagę, że pozwani podnieśli w tym zakresie nowe okoliczności kwestionujące zawarcie przez powodów umowy spółki cywilnej Sąd Okręgowy wskazuje, iż pozwani nie wykazali, stosownie do art. 381 k.p.c., że nie mogli podnieść ich w toku postępowania przez Sądem I instancji, ani też, że potrzeba ich powołania wystąpiła dopiero na etapie postępowania apelacyjnego. Co więcej, wobec twierdzeń podnoszonych przez pozwanych przed Sądem Rejonowym, za zasadne należy uznać przyjęcie, że fakt istnienia stosunku spółki między powodami, nie był wówczas sporny. Nadto podkreślenia wymaga, że art. 860 § 2 k.c., zgodnie z którym umowa spółki powinna być stwierdzona pismem, wskazuje jedynie na zastrzeżenie przez ustawodawcę formy pisemnej ad probationem, która to z kolei jest wyłączona w przypadku stosunków między przedsiębiorcami na mocy art. 74 § 3 k.c., zgodnie z którym przepisów o formie pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych nie stosuje się do czynności prawnych w stosunkach między przedsiębiorcami. Wystarczające zatem, na etapie postępowania przed Sądem I instancji było zgodne stanowiska powodów – współników spółki cywilnej – że umowa taka ich łączy, na co wskazywały też powódki przesłuchane w charakterze strony. Co więcej w takim przypadku to pozwanych obciążał ciężar dowodu, stosownie do art. 6 k.c. i art. 232 § 1 k.p.c., że powodów nie łączy stosunek spółki cywilnej. Nie sposób zatem uznać, że w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd I instancji poczynił nieprawidłowe ustalenia faktyczne w tym zakresie, a w konsekwencji naruszył przepisy prawa materialnego dotyczące umowy spółki cywilnej poprzez ich zastosowanie.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż pozwani przed procesem nie kwestionowali ważności zawartych z powodami umów najmu, o czym dobitnie świadczy fakt, iż przez długi okres płacili umówiony czynsz, jak również pokrywali opłaty za media, w tym za energię elektryczną. Zgadzała się również (co najmniej w sposób dorozumiany) na zmiany umowy proponowane przez powodów, a polegające na obniżaniu wysokości czynszu umownego, bowiem po uzgodnieniu niższej stawki czynszu, taką stawkę uiszczali powodom.

Oczywiście niezasadny okazał się zarzut pozwanych dotyczący braku właściwości Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie, X Wydziału Gospodarczego, do rozpoznania sprawy. Zgodnie ze złożonymi do akt sprawy wydrukami z (...) każdy z powodów jak i pozwanych jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą, jak również niesporne było między stronami, że przedmiot sporu jest związany z ich działalnością gospodarczą (pozwani nie zaprzeczyli, ażeby wykonywali działalność gospodarczą i na jej potrzeby zajmowali nieruchomości powodów), nadto wskazywał na to zebrany w sprawie materiał dowodowy. Oczywiście zatem było, że sprawa między stronami ma charakter sprawy gospodarczej i jako taka podlegała rozpoznaniu przez właściwy sąd gospodarczy (stosownie do art. 2 ust. 1 w zw. z art. 1 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych, Dz. U. z 2015 poz. 127). Z uwagi na wartość przedmiotu sporu właściwym rzeczowo był przy tym Sąd Rejonowy, zaś z uwagi na fakt, że zarówno powodowie jak i pozwani mają miejsce zamieszkania w S., jak również umowa była wykonywana w S., jak też w umowach najmu strony umówiły się, że właściwym miejscowo będzie sąd w Szczecinie – Sądem właściwym miejscowo do rozpoznania sprawy był Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, który to sprawę rozpoznał w pierwszej instancji.

Niezasadny okazał się także zarzut pozwanych, iż Sąd Rejonowy ustalił, że powodom należą się kary umowne za opuszczenie pomieszczeń dotychczas zajmowanych na podstawie umów najmu, bowiem Sąd I instancji takich ustaleń nie poczynił. Powodowie jako wynajmujący dochodzili od pozwanych jako najemców zapłaty czynszu najmu z tytułu zawartych umów najmu oraz zapłaty za poniesione przez nich koszty dostarczenia mediów, w szczególności energii elektrycznej, do zajmowanych na podstawie umów najmu przez pozwanych pomieszczeń, które to koszty i wynagrodzenie pozwani zobowiązali się zapłacić zgodnie z zawartymi umowami najmu.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów postępowania przez uniemożliwienie pozwany skorzystania z prawa do obrony poprzez uchylanie – jak wskazano - wszystkich wniosków i pytań kierowanych do powódek M. K. (1) i E. P., należy wskazać, iż zarzut taki nie znajduje potwierdzenia w materiale procesowym sprawy. Twierdzeniom tym przeczy treść protokołu rozprawy przed Sądem Rejonowym z dnia 4 sierpnia 2015 r., z którego nie wynika, ażeby Sąd I instancji uchylał jakiegokolwiek pytania pełnomocnika procesowego pozwanych. Przeciwnie - w protokole zawarte zostały odpowiedzi przesłuchiwanym w charakterze strony powódek na pytania zadawane przez

pełnomocnika pozwanych. Protokół ten nie zawiera również żadnych zastrzeżeń zgłaszanych przez stronę pozwaną w tym względzie. Podkreślenia przy tym wymaga, iż protokół rozprawy ma moc dokumentu urzędowego, o którym mowa w art. 244 k.p.c. (por. uchwała SN z 3.12.1971 r. w sprawie III CZP 75/71). Jest on zatem dowodem faktów w nim stwierdzonych i korzysta z domniemania prawdziwości, zaś to na pozwanych, jako podważających treść dokumentu urzędowego spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu – stosownie do art. 252 k.p.c. – któremu to ciężarowi pozwani nie sprostali.

Sąd Rejonowy zasadnie pominął dowód z przesłuchania pozwanych w charakterze. Pozwani, wezwani na termin rozprawy pod rygorem pominięcia dowodu z ich przesłuchania, nie stawili się i nie usprawiedliwili przy tym w żaden sposób swojej nieobecności. Pominięcie dowodu z ich przesłuchania przez Sąd Rejonowy należało zatem ocenić jako prawidłowe.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanych jako bezzasadną o czym orzeczono w pkt. I sentencji.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w pkt II sentencji na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 k.c. Na koszty niezbędne do celowej obrony poniesione przez powodów złożyło się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Okręgowym przez jednego zawodowego pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 1.200 zł stosownie do art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSO A. B. SSO P. S. SR del. A. G.

Sygnatura akt VIII Ga 26/16

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)